

Een uitgestoken hand voor ondernemers in moeilijkheden

Pol Vermoere
Woordvoerder Tussenstap

Circa 1 op 100 bedrijven gaat tegenwoordig in faling. Accountants kunnen met een kleine moeite veel leed voorkomen. Maak kennis met het nog jonge gespecialiseerde aanbod voor ondernemers in moeilijkheden.

Accountants en hun impliciete humanitaire opdracht

In 2011 spraken de rechtbanken van koophandel in België meer dan 10 000 maal een faillissementsvonnis uit. Nv Graydon, gespecialiseerd in handelsinformatie, stelt vast dat er circa 60 000 ondernemingen in moeilijkheden zijn en dat het algemene betalingsgedrag verder verslechtert. Twee economische crisissen kort na elkaar laten hun sporen na in het economische landschap.

Het werk van de accountant behoedt ondernemers voor heel wat financieel onheil. Helaas worden tegenwoordig ook ondernemers met een accountant die kwalitatief werk levert, geconfronteerd met omstandigheden die hun zaak bedreigen. Soms zijn accountants getuige van tragische levensomstandigheden waarin ondernemers en hun gezin terechtkomen ten gevolge van de schipbreuk van hun familiebedrijf.

Het afscheid van de zaak ervaren veel ondernemers als even traumatisch als het verlies van een eigen kind

Accountants waken over de leefbaarheid van het eigen bedrijf. Ondernemers in moeilijkheden zijn vaak niet in orde met de betaling van de facturen van hun externe adviseurs. Toch hebben ze vaak meer dan bedrijfsleiders van gezonde bedrijven nood aan een arbeidsintensieve financieel-economische doorlichting van hun bedrijf. Dit belangenconflict laat niet steeds voldoende ruimte om tegemoet te komen aan de humanitaire nood waar accountants de bevoorrechte getuigen van zijn.

Humanisering als beleidskeuze

De federale en regionale regeringen van dit land hebben inmiddels ingezien dat hier een beleidsdomein ligt waar nog veel werk valt te verzetten. In 1997 werd het faillissementsrisico opgenomen in het verplichte sociale verzekeringspakket. Vanaf 2005 werd de verschoonbaarheid van handelaars die hun eenmanszaak failliet horen verklaren, de algemene regel, en het weigeren daarvan de uitzondering. Dit zijn twee duidelijke stappen in de richting van een humanisering van het faillissement. De federale regering neemt zich overeenkomstig haar regeerakkoord van 1 december 2011 voor om verdere aanpassingen aan de faillissementswet en aan de sociale zekerheid der zelfstandigen door te voeren. De Vlaamse regering, bevoegd voor economie en armoedebestrijding, heeft zich bij haar start voorgenomen om de begeleiding van ondernemers in moeilijkheden te bevorderen en erkent en subsidieert in dat kader verscheidene vzw's, zoals Zenitor, meer bepaald haar afdeling Tussenstap, Efrem vzw en Boeren op een kruispunt

vzw. De regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ondersteunt reeds jaren de werking van het Brusselse centrum voor ondernemers in moeilijkheden. Eind 2011 werden in Wallonië op meerdere plaatsen de 'Centres interprofessionnels de prévention des risques des entreprises' actief.

De subsidiërende overheden sturen de gespecialiseerde dienstverlening aan ondernemers in moeilijkheden en waken over de kwaliteit ervan. Het algemene welzijnswerk van OCMW en CAW maakte pas recent een begin van opening voor de ondernemerswereld en is er niet mee vertrouwd. Het aanbod uit de vrije markt krimpt als de koopkracht van de ondernemer in nood niet meer gegarandeerd is. De gespecialiseerde dienstverlening aan ondernemers in moeilijkheden situeert zich tussen welzijnswerk en vrije markt en vertoont kenmerken van beide. In tijden van budgettaire krapte is het naast elkaar werken van specialisten en generalisten onverantwoord. Daarom ontstonden er recent samenwerkingsverbanden. Deze bundelen de krachten tussen algemeen welzijnswerk, deze gespecialiseerde dienstverlening en de vrijemarktspelers. Deze verbanden zijn aan Vlaamse kant het verst gevorderd en zijn gestuurd door de overheid. Op federaal vlak is de samenwerking nog de vrucht van occasioneel initiatief zonder overheid in de regisseursrol.

Elk van deze initiatieven heeft een preventief luik in haar werking, dat erop neerkomt dat ondernemers zich bewust worden van de omvang en de ernst van het probleem en van de legale middelen die een oplossing dichterbij kunnen brengen. Al dan niet in samenwerking met cijfer- en juridische beroepen kan vervolgens een oplossing worden uitgewerkt. Tussenstap kiest alvast voor samenwerking met de markt op dit terrein.

Een deel van de ondernemingen zijn op het moment dat zij een beroep doen op dergelijke diensten, niet meer te redden. Langs Vlaamse kant is dan ook een curatief luik aanwezig in elk van de voornoemde initiatieven. Dit levert enerzijds psychosociale ondersteuning en zet hen anderzijds op weg naar een leefbaar inkomen en een vooruitzicht op het einde van hun schuldenprobleem.

Uniek in Vlaanderen en Europa is het project dat Tussenstap toelaat om kosteloos 8 uur professionele coaching te bieden aan ondernemers na falings, wat hun kansen op een nieuwe succesvolle beroepsactiviteit aanzienlijk verbetert.

De humanitaire behoeften van ondernemers in moeilijkheden

Ondernemers in moeilijkheden en in het bijzonder na falings hebben een grote behoefte aan informatie over hun rechten en plichten. Ze weten doorgaans niet wat ze van juridische en economische dienstverleners en van gerechtsmandatarissen mogen verwachten. Doordat ze niet weten welke gevolgen de faillissementsprocedure zal hebben op hun vermogen en hun toegang tot een nieuwe activiteit, leven ze in angst. Ze verkeren langdurig in een grote onzekerheid. Ze ondervinden drempels voor toegang tot financiële dienstverlening, gezondheidszorg, vervangingsinkomsten, de woon- en arbeidsmarkt. Ze worstelen met hun zelfvertrouwen en hun vertrouwen in de samenleving is vaak problematisch. Ze dreigen vast te lopen en hun talenten kunnen daardoor langdurig onbeschikbaar worden voor een economie die constant nood heeft aan talent.

Ondernemers in moeilijkheden belanden vaak in een verregaand sociaal isolement. Verschillende factoren werken dit in de hand. Er is enerzijds de schroom om hulp te vragen en de schaamte omwille van het eigen tekortkomen. Anderzijds is er sprake van een sociaal stigma. De Hogeschool Gent stelde in haar perceptieonderzoek van de Vlaamse bevolking bij meer dan 60 % van de ondervraag-

Accountants kunnen met een minieme moeite een wereld van verschil maken

den vast dat zij het malafide element bij falings hoger dan 10 % inschatten, terwijl dit volgens officiële statistieken in minder dan 9 % van de gevallen wordt vastgesteld door de politie en nog minder door de rechtbank van koophandel. Het sociaal isolement wordt in de hand gewerkt door een aantal praktische gevolgen van de falings. De auto, gsm en PC, ervaren als essentiële elementen voor communicatie en mobiliteit, gaan vaak op in de vereffening van de eenmanszaak en de vennootschap met onbeperkte aansprakelijkheid. De briefwisseling komt stroever door. Verhuizen is vaak noodzakelijk. Gezinsverbanden houden niet steeds stand in financiële stormen. Een en ander maakt deze doelgroep moeilijk bereikbaar voor organisaties die zich inzetten om tegemoet te komen aan de behoeften van deze doelgroep.

De humaniserende rol van de accountant

Voormelde verenigingen ontwikkelden een waardevol aanbod dat bestaat uit informatie, advies, menselijke aandacht en in het geval van Tussenstap zelfs coaching naar een aanvaardbare uitweg. Heel wat menselijk leed zou kunnen voorkomen of verzacht worden mochten ondernemers in nood tijdig de weg naar dat aanbod vinden.

Accountants kunnen de situatie van ondernemers in moeilijkheden met een kleine moeite ondersteunen. Het volstaat dat zij ondernemers in moeilijkheden, waar of wanneer zij hen ook ontmoeten, informeren over de mogelijkheden om zich kosteloos, discreet, dicht bij huis en deskundig te laten bijstaan in crisissituaties. Eén of meerdere webadressen doorgeven kan een wereld van verschil maken voor de betrokken ondernemer en zijn gezin.

Zenitor vzw

Zenitor vzw (bij oprichting 'vzw Tussenstap', nadien werd de vzw herdoopt tot 'vzw Zenitor') werd in juni 2007 opgericht. De werking is verdeeld over twee afdelingen, met elk een eigen naam en een specifieke dienstverlening ('Tussenstap' en 'Zenitor loopbaancoaching'). Beide afdelingen richten zich naar de zelfstandige die op een kruispunt staat in zijn professionele loopbaan en rekenen aan klanten niets aan dankzij subsidies van de Vlaamse en Europese overheid.

Wat biedt Tussenstap?

Tussenstap heeft tot doel zelfstandigen in (dreigende) financiële moeilijkheden te helpen en beschikt daarvoor over 6 professionele medewerkers, aangevuld met een netwerk van een 60-tal inzetbare vrijwillige medewerkers. Deze vrijwillige medewerkers gaan ter plaatse bij de ondernemer in moeilijkheden en rapporteren aan de professionele medewerkers.

De dienstverlening is integraal (*juridisch, bedrijfseconomisch, psychosociaal* ...), maar waar nodig wordt er doorverwezen naar gespecialiseerde instanties (*advocaat, boekhouder-accountant, OCMW*...). De focus is zowel preventief als curatief; enerzijds richt het zich deels op actieve zelfstandigen in (dreigende) financiële moeilijkheden, anderzijds biedt Tussenstap ook individuele begeleiding aan ondernemers die geconfronteerd werden met een faillissement ("oriëntering na falen"). Tijdens die oriëntering worden de gevolgen van hun falen uitgeklaard en wordt de betrokkene voorbereid op een herintegratie op de arbeidsmarkt. Het

Contactgegevens van voornoemde initiatieven

In Vlaanderen actief:

Tussenstap: www.tussenstap.be

Efrem: www.efrem.be

Boeren op een kruispunt: www.boerenopeenkruispunt.be

In het Brussels Gewest actief:

Centrum voor ondernemingen in moeilijkheden: www.ced-com.be

In Wallonië actief:

Centres interprofessionnels de prévention des risques des entreprises: www.ucm.be

doel is dat de gefailleerde op het einde van de oriëntering in staat is een weloverwogen keuze te maken voor zijn professionele loopbaan: een keuze voor een bepaalde sector en een statuut waarmee hij/zij dat wil doen (*hetzij als werknemer, hetzij opnieuw als zelfstandige*). Tussenstap hecht belang aan discretie en respect ten aanzien van de zelfstandige.

Naast de begeleiding van de finale doelgroep (zelfstandigen in moeilijkheden), is Tussenstap ook een kenniscentrum omtrent de materie. Het is daartoe op de volgende terreinen actief:

- geven van opleidingen aan intermediairen (OCMW's, CAW's, VDAB, cijferberoepen ...). Hierdoor wordt de finale doelgroep beter geholpen wanneer hij aanklopt bij één van die intermediairen.
- ontwikkelen van instrumenten en methoden om de finale doelgroep te helpen. Tussenstap beschikt over een steeds groeiend repertorium: website met veel online informatie, checklists en vragenlijsten, brochures.
- sensibilisering van publieke opinie en beleidsmakers over problematiek van zelfstandigen in moeilijkheden. Tussenstap doet dat o.a. via de organisatie van een tweemaaljaarlijks symposium (met presentatie van beleidsaanbevelingen), publicatie van brochures, boeken ...

Meer informatie kunt u aanvragen bij de coördinator, Olivier Delaere (02 238 07 57), of via mail (vraag@tussenstap.be), of website (www.tussenstap.be).

Efrem vzw

Efrem vzw staat voor hulpverlening aan zelfstandigen in moeilijkheden, gefailleerden en ex-ondernemers die nog de problematiek ondervinden vanuit hun vroegere zelfstandige activiteit.

De organisatie is gevestigd in Mesen, maar breidt momenteel uit naar alle Vlaamse provincies. Op lokaal niveau doen gemeentebesturen en OCMW's graag een beroep op de expertise van Efrem als kenniscentrum en met zitdagen in de sociale huizen. Van daaruit groeien stelselmatig samenwerkingsakkoorden. Op die manier kan meer maatschappelijke aandacht worden gecreëerd voor de problematiek van de zelfstandigen; alleen moet de focus meer verschuiven van de start naar de begeleiding tijdens het verdere traject en bij de uitstroom.

De werking van de vereniging berust op 7 pijlers:

- het aanbieden van een integrale individuele sociale hulpverlening;
- een netwerk van vrijwilligers en specialisten uitbouwen die daaraan meewerken;
- ontwikkeling van methodieken en knowhow;
- wegen effenen bij de publieke opinie en bij allerhande instanties en besturen;
- de noden van zelfstandige ondernemers inventariseren en aankaarten;
- het verenigen van (ex-)zelfstandigen in praatgroepen;
- het begeleiden van ondernemers bij een procedure gerechtelijke reorganisatie.

Contactgegevens

EFREM vzw, Armentierssteenweg 11 bus 2, 8957 Mesen, tel.: 057 44 64 78, fax: 057 85 95 98, info@efrem.be.

Boeren op een kruispunt

De land- en tuinbouwsector evolueert minstens even snel als de andere sectoren. Het is voor een deel van de land- en tuinbouwers echter niet haalbaar om aan alle economische en sociale voorwaarden te voldoen.

Zo gebeurt het dat de bedrijfsvoering niet op elk bedrijf even vlot verloopt. De oorzaken zijn dikwijls heel verschillend. Meestal is het een combinatie van factoren die tot probleemsituaties leidt. De bekende fierheid – en men mag terecht fier zijn op het beroep van land- of tuinbouwer – mag er echter niet toe leiden dat men zich volledig isoleert met zijn problemen. Het wordt dikwijls uit het oog verloren dat er heel wat instanties en personen hulp kunnen bieden.

Om tegemoet te komen aan deze problematiek, werd de vzw Boeren op een Kruispunt opgericht. De Vlaamse overheid nam hiertoe, samen met Cera, het initiatief.

Boeren op een Kruispunt vzw heeft een sociale opdracht: waar problemen niet meer (kunnen) besproken worden met de gangbare voorlichting, willen zij helpen. Samen met de land- of tuinbouwer wordt een analyse gemaakt van de problemen. De standaardoplossing bestaat natuurlijk niet, maar vele kleine stappen kunnen uiteindelijk ook een mooi resultaat opleveren.

Contact

U kunt Boeren op een Kruispunt overdag contacteren op het gratis nummer 0800 99 138, of 7/7 dagen, 24/24 uur via e-mail: info@boerenopeenkruispunt.be.

Centrum voor Ondernemingen in Moeilijkheden

Het COM heeft de opdracht om zelfstandigen en bedrijfsleiders te helpen om de balans op te maken van hun professionele situatie en nieuwe wegen met oplossingen te vinden voor de problemen waarmee ze worden geconfronteerd: een slechte verstandhouding tussen vennoten, commerciële geschillen, financiële moeilijkheden, juridische problemen, zorgen betreffende personeel enz.

Het COM is gratis toegankelijk voor elke ondernemer van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, ongeacht de sector waarin hij actief is. Het is toegankelijk voor zowel zelfstandigen (natuurlijke personen) als ondernemingen (rechtspersonen), in alle grootten.

U hoeft geen lid van de BECI te zijn om van de diensten van het COM gebruik te kunnen maken. Het COM heeft ook een missie voor de preventie van professionele moeilijkheden in KMO's en ZKO's. Hiertoe werd er een samenwerkingshandvest ondertekend met meerdere partners van het gewest.

Het COM garandeert een absolute vertrouwelijkheid aan de ondernemers. Aan geen enkele partner wordt er ook maar het minste gegeven overgedragen.

Contact

Louizalaan 500, 1050 Brussel, T 02 643 78 07, F 02 640 93 28